

SUOMI ON NOSTETTAVA TIETEEN, TUTKIMUKSEN, INNOVAATIOIDEN JA OSAAMISEN KÄRKIMAAKSI

Tavoitteena hyvinvoiva ja laadukas korkeakoulutus

Alkusanat

KORKEAKOULU- JA TUTKIMUSKENTTÄÄN vaikuttavat monet tuoreet suuntaviivat ja kehittämislinjaukset. Erityisesti toimintaa suuntaavat parlamentaarisen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan linjaukset, jatkuvan oppimisen parlamentaarinen uudistus, koulutuspoliittinen selonteko, hallituksen kestävyystiekarttaa toimeenpaneva korkeakoulujen kestävä kasvun ohjelma, laaja-alainen digikehittäminen sekä kansainvälinen kehitys.

Korkeakoulutuksen rahoituksen suunta on ollut parin viime vuoden aikana maltillisesti nouseva, mutta rahoitustaso ei edelleenkään tuo riittävää vakautta ja ennakoitavuutta toimintaan eikä vastaa korkeakouluille asetettujen tehtävien laajuutta.

Kasvatuksen, koulutuksen ja tutkimuksen edunvalvojana Opetusalan Ammattijärjestö OAJ julkaisee omat tiede- ja innovaatiopolitiikan tavoitteensa ja linjauksensa. OAJ:n on valinnut järjestökseen lähes 7 000 yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opettajaa, tutkijaa ja asiantuntijaa. Se tekee meistä yhden Akavan vahvimmista ja johtavista korkeakoulusektorin liitoista.

Haluamme korostaa ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen omaleimaista ja toisiaan tukevaa toimintaa, joka vahvistaa yhteiskuntaamme ja osaamistamme eri puolilla maata valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

OAJ:n tiede- ja innovaatiopolitiittiset linjaukset ovat laaja kokonaisuus teemoja tutkimuksen ja kehittämis- ja innovaatiotoiminnan edellytysten vahvistamiseksi sekä ammattikorkeakouluissa että yliopistoissa. Näitä tavoitteita haluamme

edistää yhdessä eri tahojen – niin poliittisten päättäjien kuin korkeakoulu- ja tiedepoliittisten toimijoidenkin – kanssa.

Linjaukset rakentuvat neljän pääteeman alle, joita ovat:

- 1. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toiminnan edellytykset on saatava kuntoon ja kehittämisen on oltava pitkäjänteistä.**
- 2. Koulutuksen, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan ja työelämän välistä yhteyttä on vahvistettava.**
- 3. Osaamisella kilpailukykyä – TKI-toiminnan vahvistaminen edellyttää osaamisen nostamista.**
- 4. Hyvinvoivat yhteisöt ovat korkeakoulujen voimavara ja vetovoima.**

Tavoitteenamme on, että korkeakoulujen toiminnan edellytykset ovat kunnossa muun muassa rahoituksen osalta, jotta yliopistot ja ammattikorkeakoulut pystyvät vastaamaan odotuksiin ja lisätehtäviin laadukkaasti. Toimintaedellytykset vaikuttavat henkilöstön työnkuviin, työssäjaksamiseen ja hyvinvointiin.

Korkeakouluissa on vahvistettava yhteisön vaikuttamismahdollisuuksia ja hyvinvointia. Laadukas korkeakoulutus kytkeytyy tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Tällä hetkellä opetushenkilöstöllä on liian vähän aikaa tai ei ole mahdollisuuksia tutkimusten tekoon. Myös opetuksen resursointi on tiukentunut ja opetustyöhön ei ole varattu riittävästi aikaa.

Keskeiset poiminnat OAJ:n kehittämISRatkaisusta

Korkeakouluille on luotava tutkimus- ja innovaatiomyönteinen toimintaympäristö, jossa eri alojen asiantuntijat voivat hyvillä toimintaedellytyksillä tehdä ja jalostaa uutta tietoa.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toiminnan edellytykset on saatava kuntoon ja kehittämisen on oltava pitkäjänteistä.

- ▶ Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen julkista ja ulkopuolista rahoitusta on lisättävä.
- ▶ Laaja-alainen TKI-toiminta on kansallisen talouden kehittymisen ja kilpailukyyn kannalta merkityksellistä.

Koulutuksen, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan ja työelämän välistä yhteyttä on vahvistettava.

- ▶ Korkeakoulut lisäävät yhteistyötä innovaatiopalveluiden tuottamiseksi ja vahvistavat näin innovaatio-osaamistaan sekä kaupallistamis- ja sopimusprosessejaan.
- ▶ Opetushenkilöstön asiantuntijuutta on hyödynnettävä laajemmin tutkimusverkostoissa.

Osaamisella kilpailukykyä – TKI-toiminnan vahvistaminen edellyttää osaamisen nostamista.

- ▶ Korkeakoulujen oppimisympäristöjä on kehitettävä moninaisina oppimisen paikkoina.
- ▶ Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen erilaiset tavoitteet ja omat lainsäädännöt on säilytettävä.
- ▶ Korkeakoulujärjestelmän tuottamaa ja levittämää osaamista on vahvistettava entisestään yhteiskunnassamme.

Hyvinvoivat yhteisöt ovat korkeakoulujen voimavara ja vetovoima.

- ▶ Korkeakoulujen toimintakulttuuriin on lisättävä henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia.
- ▶ Opetuspainotteisissa tehtävissä olevien mahdollisuuksia tutkimus- ja kehittämistyön tekemiseen on vahvistettava.
- ▶ Korkeakoulu-yhteisön hyvinvointia ja työrauhaa edistetään välttämällä jatkuvia kansallisia ja korkeakoulukohtaisia rakenteellisia uudistuksia.

Johdanto

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erilaisuutta tarvitaan – Suomi kaipaa sekä monialaisuutta ja -tieteisyyttä että työelämän kehittämistä.

AMMATTIKORKEAKOULUJEN JA YLIOPISTOJEN on pystyttävä vastaamaan sivistyksen edistämistä, osaamistason nousua ja kilpailukyvyyn tukemista koskeviin odotuksiin. Vain vahva ja eteenpäin katsova korkeakoulusektori kehittää yhteiskuntaa ja ratkaisee sitä koskevat ongelmat ja haasteet. Kansainvälisten vertailujen mukaan Suomi on jäänyt jälkeen tutkimuksen, koulutuksen ja uudistavan innovaatiotoiminnan rahoittamisessa.

Kuitenkin juuri tieteen ja TKI-toiminnan keinoin vastataan yhteiskunnan kiperimpiin ongelmiin, luodaan uudenlaista työtä ja kehitetään yhteiskuntaa. Tutkittua tietoa täytyy käyttää entistä enemmän päätöksenteon pohjana, ja tutkitun tiedon on oltava entistä helpommin tutkijoiden ja muun yhteiskunnan käytettävissä. Tutkimustulosten ja -julkaisujen nykyistä laajempaa ja nopeampaa saatavuutta on edis-

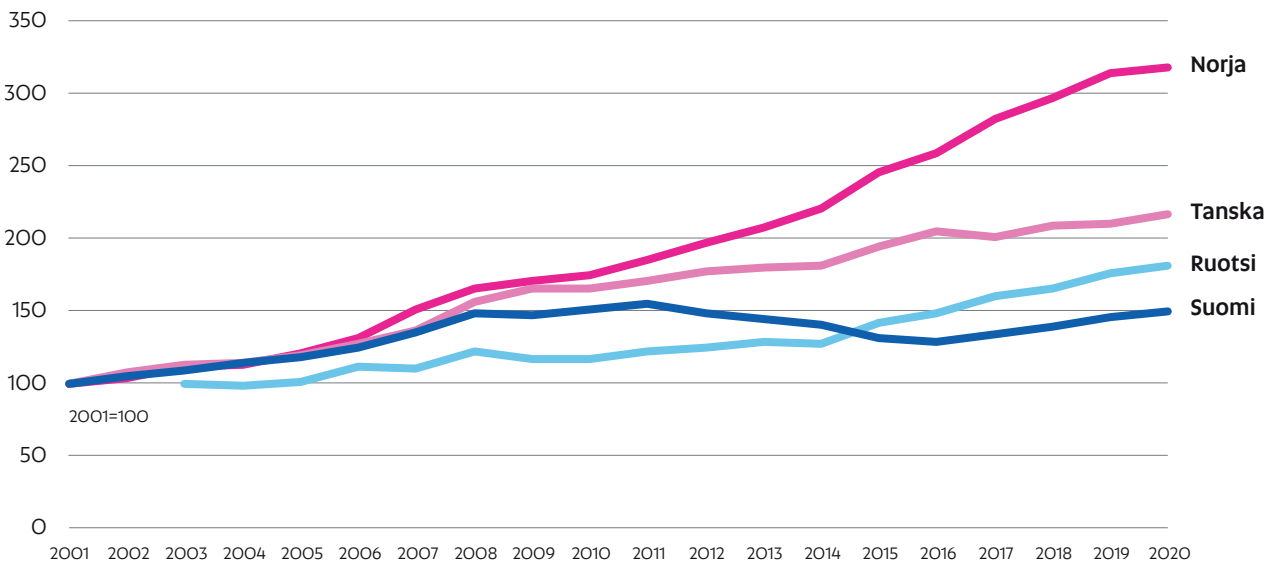
tettävä yhteistyössä korkeakoulu yhteisöjen kanssa. Maailman monimutkaistuessa ja osaamisvaateiden kasvaessa kansalaisilla on oltava edellytykset arvioida erilaisia tiedonlähteitä ja niiden sisältämän tiedon oikeellisuutta.

Tieteellisessä tutkimuksessa syntyvä uusi tieto on Suomessa korkeakoulutuksen perusta. Uusi tieto siirtyy nopeasti myös muiden koulutusasteiden opintosisältöihin. Tutkimuksen tuottavuus paranee, kun investoidaan tasapainoisesti koko koulutus- ja tutkimusjärjestelmään ja huolehditaan samanaikaisesti riittävästä osaamis- ja osaajatarpeista.

Pohja yhteiskunnassa tarvittaville opiskelutiedoille, -taidoille ja -motivaatiolle luodaan opiskelun varhaisina vuosina. Tiede- ja tutkimusmyönteisyyden vahvistaminen alkaa jo varhaislapsuudesta ja edellyttää tiedekasvatuksen lisäämistä varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen.

Myös vapaan sivistystyön vastuu ja rooli aikuisten tiedekasvatuksessa korostuu. Tiedekasvatuksen rinnalla innovatiivisuuden ja luovuuden kasvattamisen on oltava keskeisellä sijalla koko koulutuspolun ajan.

T&K-rahoituksen kehitys Pohjoismaissa

Lähde: OECD

Yliopistot rakentavat ja kehittävät yhteiskuntaa

YLIOPISTOJEN TYÖN TAVOITTEINA ovat eettisesti kestävän, riippumattoman uuden tiedon luominen tutkimuksen avulla sekä ymmärryksen ja sivistyksen lisääminen. Tiede etsii ja löytää ratkaisuja tulevaisuuden isoihin haasteisiin ja ongelmiin. Yliopistojen yhteiskunnalliset vaikutukset eivät aina ole nopeasti taloutta palvelevia tai rahassa mitattavia. Osasta perustutkimuksen tutkimustuloksista on kuitenkin taloudellista hyötyä pitkällä aikajänteellä. Soveltava tutkimus hyödyntää tutkimuksen tuomaa tietoa uusien ratkaisujen luomiseksi. Tutkimus vaikuttaa yhteiskunnassa joka päivä parantamalla tämänhetkisiä toimintoja ja luomalla uusia.

Yliopistojen tehtäväksi on laissa määritelty vapaan tutkimuksen sekä tieteellisen ja taiteellisen sivistyksen edistäminen, tutkimukseen perustuvan ylimmän opetuksen antaminen sekä opiskelijoiden kasvattaminen palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. Lisäksi yliopistojen täytyy tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen, toimia vuorovaikutuksessa

muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Monialaisuus ja -tieteisyys ovat yliopistotoiminnan vahvuus ja rikkaus. Työssä korostuu tieteidenvälinen yhteistyö, sillä tutkittavat ilmiöt edellyttävät usein monialaista osaamista. Myös kooltaan pienet tieteenalat tuottavat yhteiskunnalle merkityksellistä osaamista. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on osa yliopistohenkilöstön työtä: he levittävät tieteellistä ja taiteellista asiantuntemusta sekä tutkimustietoa alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Ammattikorkeakoulut edistävät alueiden hyvinvointia ja uudistavat työelämää

AMMATTIKORKEAKOULUT KOULUTTAVAT eri alojen ammatillaisia työelämän tarpeisiin käytännönläheisesti. Koulujen pedagogiikka on kehittynyt siten, että yhteiskuntaan ja alueeseen integroitava toiminta on mahdollista. TKI-toiminnan erityispiirteenä on opiskelijoiden osallistuminen

toimintaan osana opintoja, työharjoitteluja ja opinnäytetöiden tekemistä. Ammattikorkeakoulujen TKI-toiminta liittyy kaikissa toiminnoissaan yhteen opetuksen kanssa, jolloin esimerkiksi palvelu- ja tuotekehityksen tulokset siirtyvät samanaikaisesti yritysten, alueiden, opetuksen ja kansainvälisen toiminnan hyödynnettäväksi.

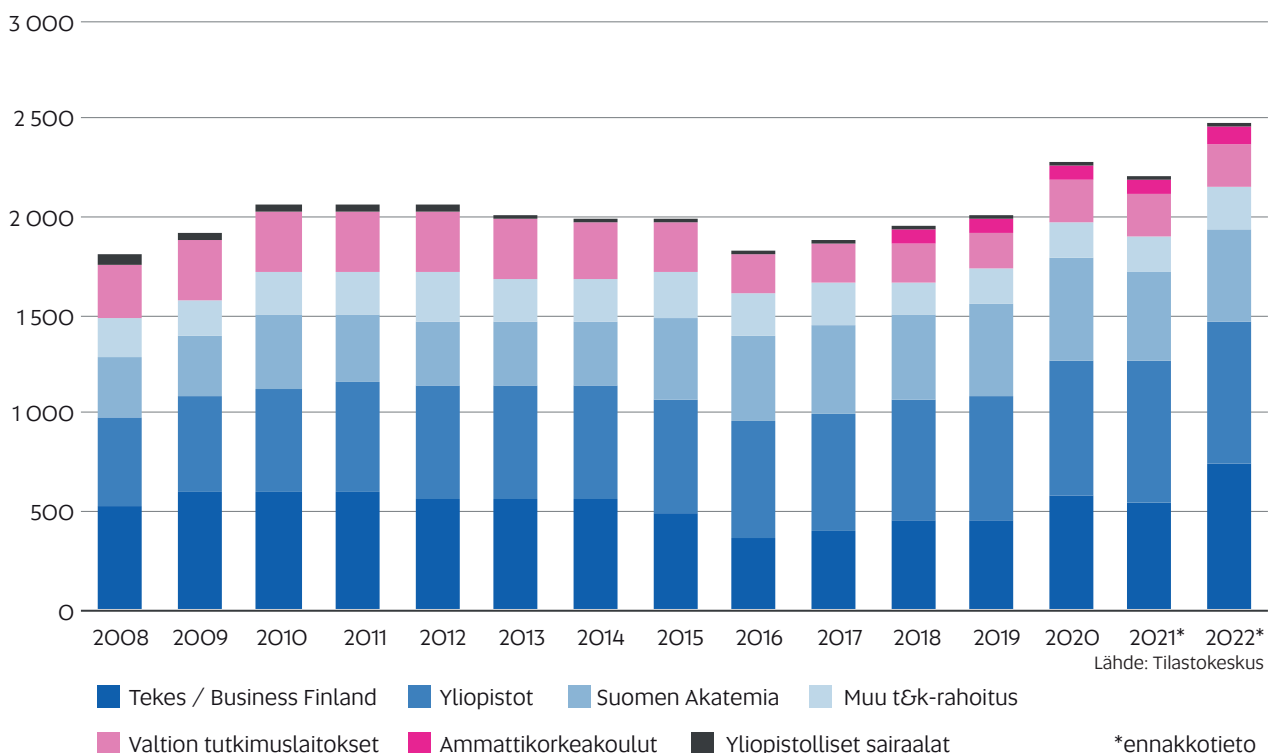
Ammattikorkeakoulujen lakisääteisenä tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin. Lisäksi ammattikorkeakoulut tukevat opiskelijan ammatillista kasvua.

Ammattikorkeakoulut harjoittavat opetusta palvelevaa, työelämää ja aluekehitystä edistävää sekä alueen elinkeino-

rakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä taiteellista toimintaa. Lisäksi ammattikorkeakoulu tarjoaa mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen.

Monialaisuus on ammattikorkeakoulujen vahvuus. Niiden kehittämis- ja innovaatiotoiminta lisää alueen elinvoimaa muun muassa kaupallistamisen, yrittäjyyden ja yritysten uudenlaisten toimintatapojen avulla. Suppeakin kehittämistoiminta voi olla pienelle organisaatiolle merkityksellisempää kuin iso hanke suurelle yritykselle. TKI:n myötä myös aluetta ja kaupunkia palveleva palvelutoiminta on vahvistunut. Lisäksi ammattikorkeakouluilla on merkittävä rooli alueen asukkaiden osallisuutta tukevien prosessien kehittäjänä.

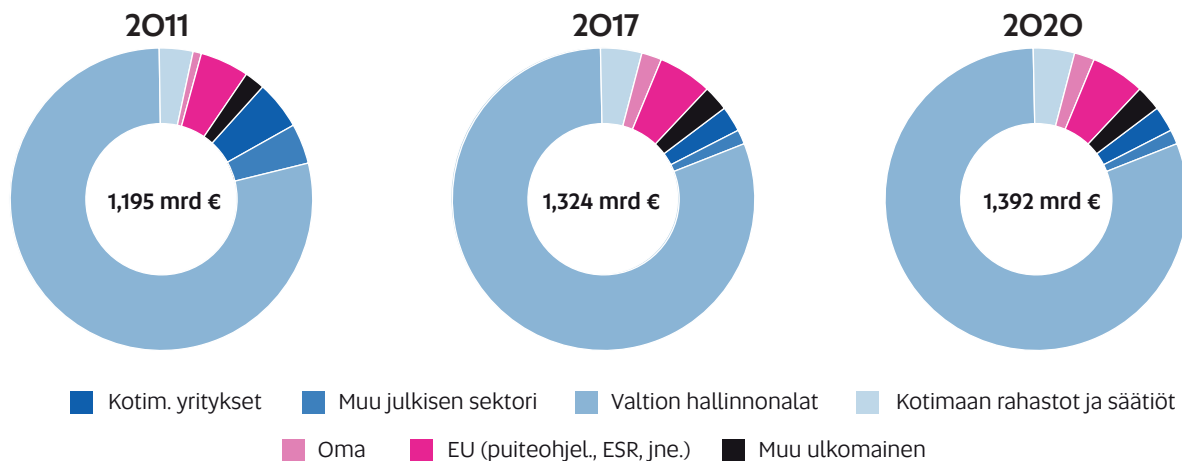
Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoitus organisaation mukaan vuosina 2008–2021

Vuoden 2022 valtion talousarviossa TKI-toimintaan käytettävät määrärahat ovat kokonaisuudessaan 2 488,5 miljoonaa euroa. Julkisen tutkimusrahoituksen osuus bruttokansantuotteesta on arviolta 0,95 prosenttia.

TKI-toiminnan rahavirrat yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa vuosina 2011–2020

Yliopistojen tutkimusrahoituksen suhteellinen jakautuminen

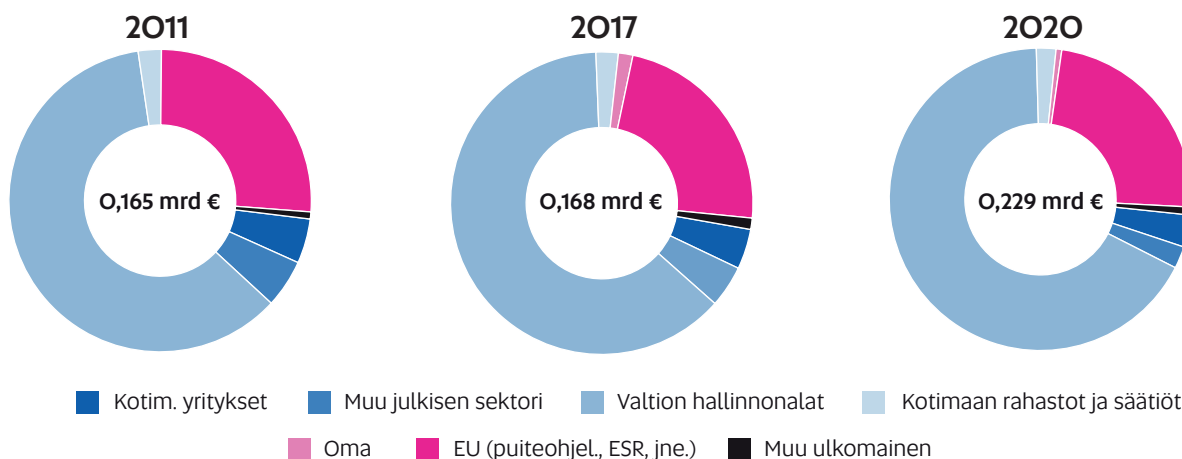

Yliopistojen opiskelijamäärät ja suoritettut tutkinnot vuonna 2021

Opiskelijoita	158 202	Alempi korkeakoulututkinto	13 461
Ylempi korkeakoulututkinto	15 966	Lisensiaattitutkinto	36
Tohtorintutkinto	1 608	Tutkintoja yhteensä	31 047

Lähde: Vipunen

Ammattikorkeakoulujen tutkimusrahoituksen suhteellinen jakautuminen

Ammattikorkeakoulujen opiskelijamäärät ja suoritettut tutkinnot vuonna 2021

Opiskelijoita	158 787	Ammattikorkeakoulututkinto	24 240
Ylempi ammattikorkeakoulututkinto	4 335	Ammatillinen opettajankoulutus	1 551
		Tutkintoja yhteensä	30 126

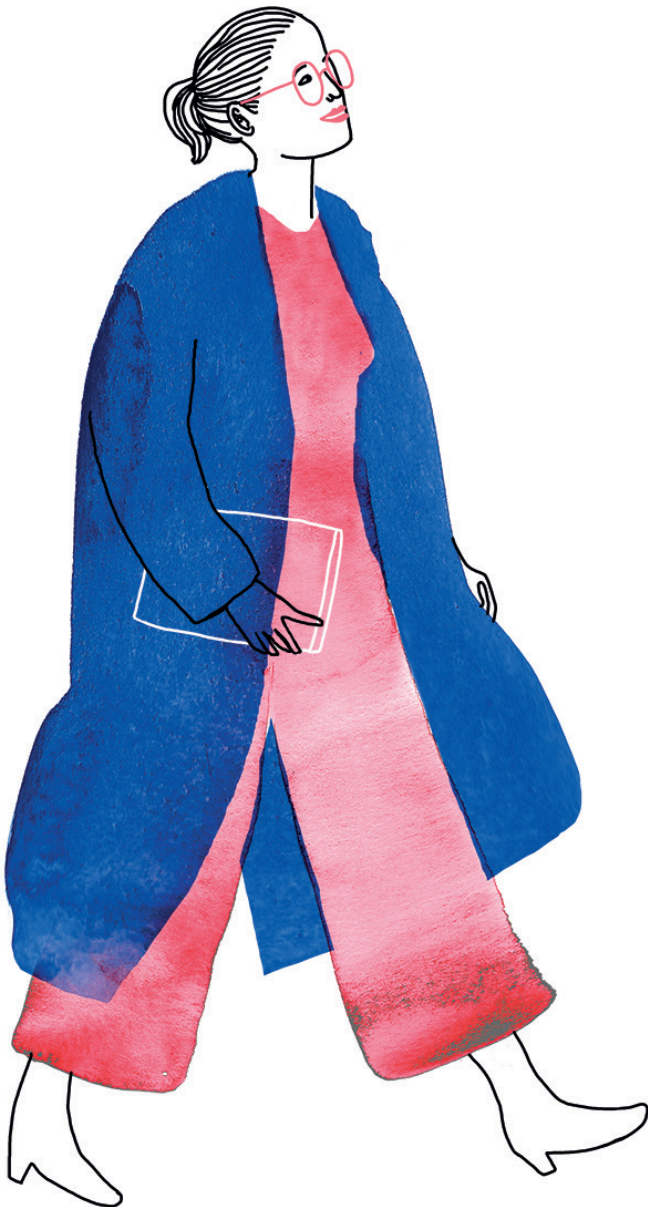
Lähde: Vipunen

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta muodostavat verkostomaisen kokonaisuuden, jossa ammattikorkeakoulut ja yliopistot tekevät merkittävää kehittämis- ja innovaatiotoimintaa yhteistyössä toistensa, yritysten ja muun työelämän kanssa.

Korkeakoulutuksen kasvava rooli yhä kansainvälistyneessä toimintaympäristössä

KORKEAKOULUJEN KYKYÄ palvella kasvavaa koulutus- ja työperusteista maahanmuuttoa on tarkoitus vahvistaa. Ulkomaalaisille osaajille on tavoitteena rakentaa selkeämpiä pätevyisyyspolkuja suomalaisille työmarkkinoille. Korkeakouluilta odotetaan isompaa vastuuta opiskelijoiden integroimisesta ja työllistamisestä Suomeen. Odotukset korkeakouluille kansainvälisen osaamisen liikkuvuuden edistämisessä ovat suuret.

Toimia ei ole kuitenkaan vielä riittävällä laajuudella resursoitu, ja tehtävä ei ole ollut aikaisemmin korkeakoulujen toiminnan ytimessä. Talent Boost -ohjelman pohjalta luotuja hyviä käytänteitä on skaalattava yhä sujuvimmiiksi korkeakoulujen ja alueiden kesken.

Suomi tarvitsee osaajia ja osaamista entistä enemmän

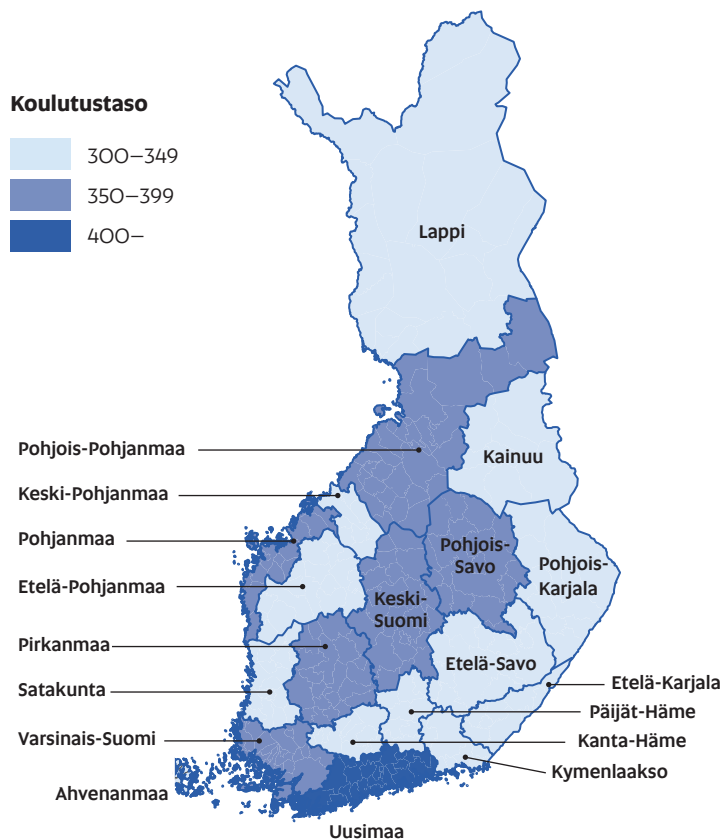
TYÖMARKKINOILLA ON toisaalta työvoimapulaa ja työvoiman ylitarjontaa. Tilanne myös vaihtelee eri alueilla. Asiantuntija- ja johtotehtävien osuus työvoimasta kasvaa ja alhaisen osaamistason tehtävät vähenevät. Korkeakoulutettujen osuus työvoimatarpeesta kasvaa viisi prosenttiyksikköä (171 000) vuoteen 2035 mennessä*.

Toimialojen tehtävärakenteet poikkeavat myös jatkossa toisistaan. Osaamistarpeisiin vaikuttavat yhä syvenevä digitalisaatio ja teknologinen kehitys. Myös työn ja asumisen monipaikkaisuuden lisääntyminen vaikuttaa työmarkkinoiden kehitykseen.

Vuonna 2019 korkeimmin koulutettu väestö asui Uudella maalla. Väestön koulutustasoerot ovat eri alueilla melko suuria ja luonteeltaan pysyviä. Koulutus ja inhimillinen pääoma keskittyvät tällä hetkellä sinne, missä on korkeakouluja, osaamis- ja tuotantokeskittymiä.

Jatkuvan oppimisen kehittämiseen ja laajentamiseen tarvitaan useita erilaisia rahoituskanavia, jotta väestön osaamistaso vastaa työmarkkinoiden tarpeita.

Väestö koulutuspituuteen perustuvan koulutustasomittaimen mukaan 2019

Lähde: Korkeakoulutettujen osuus työvoimatarpeesta kasvaa viisi prosenttiyksikköä (171 000) vuoteen 2035 mennessä
→ <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/koulutus-ja-tyovoiman-kysynta-2035>

* Tieto on peräisin <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/koulutus-ja-tyovoiman-kysynta-2035>

Pääteema 1

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toiminnan edellytykset on saatava kuntoon ja kehittämisen on oltava pitkäjänteistä

YLIOPISTOJEN JA AMMATTIKORKEAKOULUJEN tutkimus- ja kehittäminen on lainsäädännöllisesti ja toiminnallisesti eri tavalla suuntautunutta. Vaikuttavuuden on oltava profiilien mukaista. Yhteiskuntamme tarvitsee molempia. Korkeakoulujen tutkimus- ja innovaatiotoiminta vaikuttaa merkittävästi kansalliseen kilpailukykyyn sekä alueiden elinvoimaan ja houkuttelevuuteen.

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen julkinen rahoitus sekä TKI-rahoituksen osuus bruttokansantuotteesta eivät ole kasvaneet. Kansallisten TKI-panostusten osuus bruttokansantuotteesta on nostettava vuoteen 2030 mennessä vähintään neljään prosenttiin, ja tavoite on vielä kaukana. Tarvitaan kehyskautta pidempi sitoutuminen TKI-rahoituksen vahvistamiseen.

Tutkimusrahoitusta jaetaan ja haetaan monista eri rahoituslähteistä. Haut ovat työläisiä ja hakemusten tekoon käytetään paljon aikaa. Rahoituksen pirstaleisuus ja epävarmuus ovat osaltaan lisänneet määräaikaisen henkilöstön osuutta korkeakouluissa. Erityisesti yliopistoissa tilanne on kestävä.

Korkeakoulutuksen kehittämistä ja uudistamista tukee parhaiten pitkäjänteinen, tehtäviin nähden oikein mitoitettu ja valtionosuutena jaettava vakaa perusrahoitus, joka tukee korkeakouluissa tehtävää opetus-, tutkimus- ja kehittä-

mistyötä. Rahoituksen pitää seurata yleistä kustannustason kehitystä.

TKI-toimintaa ja sen rahoitusta pitää monipuolistaa siten, että rahoituksessa otetaan huomioon perustutkimuksen ja TKI-toiminnan erilaiset tarpeet sekä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erilaiset profiilit. Korkeakoulujen on päästävä monipuolisemmin kiinni erilaisiin rahoituslähteisiin.

Budjettirahoituksen lisäksi yliopistoilla on ulkopuolisia lähteitä tutkimuksen rahoittamiseksi. Niitä ovat esimerkiksi Suomen Akatemia, Business Finland, EU-rahoituskanavat sekä koti- ja ulkomaiset rahastot ja säätiöt sekä yritykset.

Ammattikorkeakoulujen TKI-rahoitus tulee pääsääntöisesti rakennerahastoista, eikä sitä ole koskaan lisätty perusrahoitukseen. Kansallisia rahoitusinstrumentteja on ammattikorkeakoulujen käytettävissä huonosti. Niitä tulee lisätä ja monipuolistaa. Jo olemassa olevien kotimaisten rahoituslähteiden on oltava soveltuvin osin myös ammattikorkeakoulujen käytössä.

Tutkimustyössä rahoittajan ja tutkijan intressit voivat olla osin päällekkäisiä mutta myös eriäviä. Yhteisistä eettisistä linjauksista on huolehdittava. Tutkimusryhmän mahdollinen taloudellinen riippuvuus tutkimuksen rahoittajan tai tilaajan resursseista ei saa vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin.

Ratkaisumme:

► Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen perusrahoitusta on lisättävä.

- Yliopistojen rahoitukseen on tehtävä tasokorotus. Perusrahoituksen on oltava sellaisella tasolla, että se vahvistaa tutkimukseen perustuvan opetuksen ja tutkimuksen korkeaa laatua. Perusrahoituksen on seurattava yleistä kustannuskehitystä.
- Ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen tasoa on vahvistettava merkittävästi ja rahoituksen on seurattava yleistä kustannuskehitystä. Rahoitus-tasossa on myös otettava korottavasti huomioon lakisääteinen velvoite soveltavaan tutkimukseen ja aluekehittämiseen.
- Rahoitusmallien on oltava pitkäjänteisiä ja yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen profiileja, autonomiaa sekä toiminnan laatua tukevia.

► Laaja-alainen TKI-toiminta on kansallisen talouden kehittymisen ja kilpailukyvyn kannalta merkityksellistä.

- Koulutus, tiede, tutkimus- ja innovaatiotoiminta on nostettava etusijalle kaikessa toiminnassa, kun kehitetään ja uudistetaan suomalaista yhteiskuntaa ja sen toimintaedellytyksiä. Osaamisen, työelämän ja yhteiskunnan kehittämistä koskevien päätösten on perustuttava hallinnonalojen väliset rajat ylittävään politiikkaan.
- Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteistyötä pitää kehittää ja erilaisia profiileja ja erityispiirteitä vahvistaa. Tämä on tiede- ja innovaatiopolitiikan tehokkaan toteutumisen ja osaamisen hyödyntämisen kannalta välttämätöntä. Business Finlandin rahoitusperusteita on kehitettävä tukemaan yhteistyönä toteutettavaa TKI-toimintaa.
- Monialaisuuden ja -tieteisyyden arvo on tunnistettava sekä yliopistossa että ammattikorkeakoulussa. Tieteen- ja koulutusalojen diversiteetistä on huolehdittava siten, että myös pienten alojen tutkimus ja opetus turvataan.

► Perusrahoituksen rinnalle tarvitaan ulkopuolista tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitusta laadun ja riippumattomuuden vahvistamiseksi.

- Kansallisen TKI-panostuksen nostaminen edellyttää sekä julkisen että yksityisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen merkittävää lisäämistä. Lisäksi on rakennettava sellaisia kannusteita, joilla yritykset saadaan investoimaan kehittämistyöhön.
- Tutkimusmäärärahoja on nostettava ja hakukäytänteitä on yksinkertaistettava. Pitkäjänteinen tutkimustyö edellyttää nykyistä pidempiä rahoituskausia.
- Ammattikorkeakouluille on rakennettava TKI-toiminnan rahoitusmekanismit.
- Yritystukia pitää kohdentaa korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten yhteistyönä tehtävään TKI-toimintaan, uusien markkinoiden luomiseen ja osaamisen vahvistamiseen.
- Tutkimuksen vapauden toteutumisesta on huolehdittava, kun rahoituslähteet monipuolistuvat ja korkeakoulut korostavat tutkimuksen strategisia painopistealoja.
- Kansainväliseen tutkimusrahoituksen hakemiseen on tarjottava tukea, jotta korkeakoulut pääsevät nykyistä helpommin hyödyntämään esimerkiksi EU:n tutkimuksen puiteohjelmia.

Pääteema 2

Koulutuksen, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan ja työelämän välistä yhteyttä on vahvistettava

KORKEAKOULUJEN LAADUKKAAT, uusimpaan tutkimustietoon perustuvat toimintatavat ja laaja erityisosaaminen luovat jatkossa yrityksille ja julkiselle sektorille uudenlaisia mahdollisuuksia nostaa liiketoimintansa sekä palveluidensa arvoa.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan on oltava osa opetushenkilöstön työnkuvaa. Tällä tavoin korkeakoulujen työelämäyhteydet sekä opetus ja henkilöstön osaaminen pysyvät ajantasaisina, laadukkaina ja kiinni tutkimusperusteisuudessa.

Yliopistoissa opetuksen ja tutkimuksen keskinäistä yhteyttä on vahvistettava

KAIKILLA TIETEEN- JA TAITEENALOILLA tarvitaan tieteenalan tuntemusta, kriittistä ajattelua ja kykyä luoda uutta tietoa. Yliopisto-opetus on tutkimusperustaista, ja sen edellytykset täytyy turvata opetuksen laadun vahvistamiseksi. Opetustehtävissä koetaan ristipainetta yliopistohallinnon, opetuksen ja tutkimuksen vaateiden puristuksessa, koska kaikkiin työtehtäviin ei resursoida riittävästi aikaa.

Opetus- ja tutkimushenkilöstön välistä yhteistyötä on edelleen vahvistettava työyhteisöissä. Opetus- ja tutkimushenkilöstön aito, kunkin vahvuusalueita tukeva yhteistyö edellyttää keskinäistä luottamusta, asiantuntijuuden tunnustamista ja aikaa yhteiselle suunnittelulle. Opetukseen liittyvän tutkimuksen tekemiseen ja asiantuntijuuden kehittämiseen tarvitaan realistisia mahdollisuuksia.

Opetustehtävissä toimiville ei tällä hetkellä anneta tarpeeksi tai ollenkaan aikaa tutkimukselle huolimatta yliopistojen työehtosopimuksen soveltamisohjeesta. Tieteenalakohtai-

set erot ovat merkittäviä, mikä johtuu osittain ulkopuolisen rahoituksen saatavuudesta eri tieteenaloilla. Tutkimusta on usein käytännössä mahdollista tehdä vain yliopiston ulkopuolelta haetulla rahoituksella. Työtehtävät eriytyvät monesti tutkimustehtäviin ja opetustehtäviin, mikä ei tue tutkimusperusteisen opetuksen toteutumista.

Ammattikorkeakoulujen opetushenkilöstön mahdollisuuksia työelämäyhteistyöhön on vahvistettava

AMMATTIKORKEAKOULUJEN TYÖELÄMÄYHTEISTYÖHÖN kohdistuvat odotukset ja vaatimukset kasvavat entisestään. Ammattikorkeakouluopetus ja TKI-toiminta palvelevat rajussa murroksessa olevaa työelämää, edistävät toimintalueensa kehittymistä ja uudistavat sen elinkeinorakennetta sekä tarjoavat keinoja, joilla voidaan vastata väestön jatkuvan oppimisen tarpeeseen.

Ammattikorkeakoulut pystyvät vastaamaan näihin vaatimuksiin kunnolla vain, jos opetusta ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa toteutetaan läheisessä yhteydessä toisiinsa. Opettajien on välttämätöntä olla mukana toteuttamassa ammattikorkeakoulujen TKI-toimintaa vähintään asiantuntijoina.

Työelämä hyötyy ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnasta parhaiten silloin, kun opetushenkilöstö toteuttaa sitä osana opetusta. Tämä takaa, että opetushenkilöstön työelämäyhteydet ja työelämärelevanssi pysyvät ajan tasalla ja laadukkaina. Tällä hetkellä opetushenkilöstö kokee, että opettamiseen, oman osaamisen kehittämiseen ja työelämäyhteistyöhön ei ole resursoitu riittävästi työaikaa. Työelämän kehittäminen korostuu erityisesti yamk-tutkinnoissa.

Tutkimus- ja innovaatioympäristöillä lisäarvoa

SUOMESSA ON OSAAMISKESKITTYMIÄ, joissa ammattikorkeakoulujen, yliopistojen, toisen asteen oppilaitosten, tutkimuslaitosten ja työelämän erilainen osaaminen yhdistyy vaikuttavaksi työelämää, alueita ja yhteiskuntaa uudistavaksi kokonaisuudeksi. Keskittymät hyödyntävät toiminnassaan myös kansainvälisiä innovaatioympäristöjä ja -verkostoja. Korkeakoulujen laaja yhteistyö tukee ja vahvistaa osaamiskeskittymien tutkimusperusteista opetusta ja työelämäyhteyksiä.

TKI-ympäristöön syntyneiden kumppanuusmallien kehittämistä ja laajentamista on jatkettava, jotta eri toimijat (esim. pk-yritykset, korkeakoulut, muut tutkimuksen soveltajat ja hyödyntäjät) pääsevät vahvemmin mukaan kumppanuuksiin ja hyödyntämään osaamista laaja-alaisesti. Kumppanuuksien potentiaali tulee tunnistaa tulevaisuudessa nykyistä paremmin. Parhaimmillaan eri toimijat pystyvät yhdessä tuottamaan uutta tietoa kestävämmän, terveemmän, älykkäämmän ja humaanimman maailman rakentamiseksi.

Huomion arvoista on, että useilla alueilla toimii vain ammattikorkeakoulu ja/tai ammatillinen toinen aste, joiden merkitys on suuri maakunnan ja alueen tutkimuspanokselle. Merkitys on suuri myös alueen asukkaiden osallisuutta tukevien prosessien kehittäjänä. Tätä kumppanuusmalli ei vielä riittävästi ota huomioon.

Suomessa kyky jalostaa ja skaalata innovaatioita korkean arvonlisän tuotannoksi on liian pientä. Tässä työssä ammatillisen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteistyön lisäämisellä yritysten kanssa olisi Suomella paljon voitettavaa. Yritykset tarvitsevat osaavaa pääomaa niin kasvuun kuin kansainvälistymiseenkin.

TKI-ympäristön pitää ruokkia alueiden välistä yhteistyötä, jolla kasvatetaan eri alueiden osaamista, palveluja ja elinkeinoelämää.

Ratkaisumme:

- ▶ **Toimintaperiaatteena on oltava eri alojen ja toimijoiden yhteistyön lisääminen ja vahvistaminen. Poliittisilla päätöksillä tuetaan alueellisten ja kansallisten ympäristöjen, rakenteiden ja toimintamallien syntymistä, joissa oppimista ja kriittistä osaamista jaetaan innovaatiotoimijoiden kesken (esimerkiksi verotuksellisesti tai suunnatuilla yritystuilla).**
- ▶ **Eri ministeriöiden poikkihallinnollisella työllä tuetaan ja kannustetaan kuntia ja maakuntia infrastruktuurin rakentamiseen.**
 - Kuntien on omalla toiminnallaan vauhditettava osaamisen ekosysteemien rakentamista, jotta eri toimijoiden välille saadaan luontevat väylät yhteistyöhön TKI:n ja osaamisen kehittämisen pinnassa.
- ▶ **Korkeakoulut lisäävät yhteistyötä innovaatiopalveluiden tuottamiseksi ja vahvistavat näin innovaatio-osaamistaan sekä kaupallistamis- ja sopimusprosessejaan.**
- ▶ **Korkeakouluopiskelijoiden pitää voida osallistua kiinteästi TKI-toimintaan opintojensa aikana.**
- ▶ **Opetushenkilöstön asiantuntijuutta on hyödynnettävä laajemmin tutkimusverkostoissa.**
- ▶ **Opetus- ja TKI-henkilöstön palvelussuhteen ehdot on määriteltävä ammattikorkeakoulujen työehtoja määrittelevissä työehtosopimuksissa.**

Pääteema 3

Osaamisella kilpailukykyä – TKI-toiminnan vahvistaminen edellyttää osaamisen nostamista

KOULUTUS JA TUTKIMUS tukevat toisiaan ja ovat toisiinsa sidoksissa, kun korkeakoulutusta rakennetaan tutkimustiedolle. Koulutuksen laatua ei ole varaa laskea, sillä tarvitsemme korkeasti koulutettuja osaajia. Korkeakoulut tuottavat osaamista, mikä on TKI-toiminnan perusedellytys.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tehtävänä on edistää kansalaisten osallisuutta yhteiskunnassa ja yhtäläisiä mahdollisuuksia työmarkkinoille pääsemiseksi.

Osaamistason nostamiseksi on tärkeää, että korkeakoulut sekä toisen asteen ja vapaan sivistystyön oppilaitokset pysyvät omalta osaltaan ja yhteistyössä tarjoamaan oppijoille erilaisia mahdollisuuksia kouluttautumiseen.

Jatkossa korkeakoulujen on pystyttävä avautumaan paremmin yhä laajemmalle oppijajoukolle ja tukemaan siten osaltaan yksilöiden uramahdollisuuksia. Korkeakoulujen tehtävänä on antaa sellaisia taitoja, joilla yksilöt saavat yhä paremmat valmiudet hallita muutoksia ja toimia asiantuntija- ja johtamistehtävissä.

Ohjaus on merkittävässä roolissa elinikäisessä oppimisessa ja erityisesti työikäisen väestön osaamisen kehittämisen polutuksessa. Neuvonta-, tuki- ja ohjauspalvelutarpeet tulevat lisääntymään myös työorganisaatioissa.

Osaamisen ja erilaisuuden hyödyntäminen on osa Suomen kehittymistä

TYÖELÄMÄ TARVITSEE entistä enemmän sekä yliopistollista että ammatillista korkeakoulutasoista osaamista ja erilaisia korkeakoulututkintoja sekä näin rakentunutta tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa (TKI).

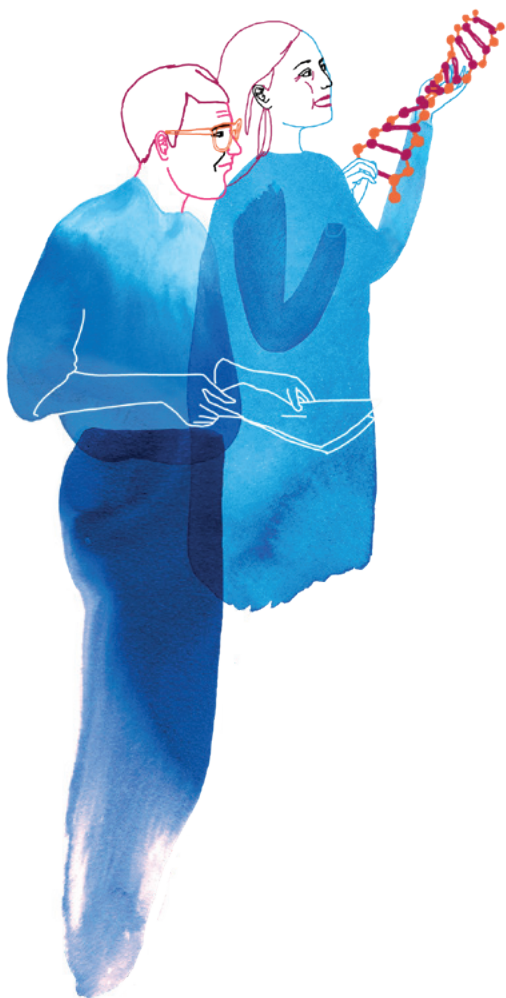
Ratkaisumme:

- ▶ **Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen erilaiset tavoitteet ja omat lainsäädännöt on säilytettävä.**
- ▶ **Korkeakoulujärjestelmän tuottamaa ja levittämää osaamista on vahvistettava entisestään yhteiskunnassamme.**
 - Yliopistojen kyvystä toimia tieteen ja tutkimuksen parissa sekä tutkimukseen perustuvasta opetuksesta on pidettävä kiinni.
 - Yliopistoista tullaan työmarkkinoille jatkossakin maistereina.
 - Ammattikorkeakoulujen työelämälähtöistä ja asiakaslähtöistä osaamista on vahvistettava entisestään.
 - Ammattikorkeakouluista työelämään siirrytään ammattikorkeakoulututkinnolla.
 - Työelämää kehittävien ylempien ammattikorkeakoulututkintojen asemaa vahvistetaan ja aloituspaikkamääriä on lisättävä.
 - Korkeakoulutuksen vahvistaminen edellyttää myös yliopistojen ammatillisen tohtorikoulutusväylän parempaa avaamista yhteistyössä ammattikorkeakoulujen kanssa.

Korkea-asteen ja toisen asteen koulutusten nivelvaiheyhteistyötä vahvistettava

KORKEAKOULUTUKSEEN HAKEUTUMINEN edellyttää korkeakouluopintoihin liittyvää osaamista. On tärkeää huolehtia korkeakoulujen ja toisen asteen oppilaitosten välisestä vuoropuhelusta nivelvaiheen kehittämiseksi. Lisäksi koulutusastekohtaisissa uudistuksissa on tarkasteltava myös heijastusvaikutuksia muille asteille.

Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Ratkaisumme:

- ▶ **Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.**
 - Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot on päätettävä paikallisesti.
- ▶ **Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolettuneita tai muita ennakoasenteita.**
 - Lukion ja ammatillisen koulutuksen opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta.
- ▶ **Lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin.**

Työkäisellä väestöllä on oltava mahdollisuus päivittää tietojan, taitojaan ja osaamistaan säännöllisesti

KOULUTUKSELLINEN OSAAMINEN ja muuttuvien työmarkkinoiden vaatimukset korostuvat entisestään. Näköpiirissä on, että lyhyiden ja rätälöityjen oppimismahdollisuuksien kysyntä kasvaa ja näillä täydennetään jo olemassa olevaa tutkintoa. Eri koulutusasteiden välistä yhteistyötä on tarve lisätä koulutusten tarjonnassa muun muassa osaamiskokonaisuuksia rakennettaessa.

Korkeakouluilla on jo keinoja vastata haasteisiin. Muun muassa avoin koulutus tai ratkaisut, joita toteutetaan yhdessä eri koulutusmuotojen, esimerkiksi toisen asteen tai vapaan sivistystyön kanssa. Uusien toimintamallien rakentaminen yhteistyössä eri tahojen kanssa edellyttää toimivaa rahoitusjärjestelmää, ohjauksen kehittämistä ja henkilöstön osaamiseen satsaamista.

Se, miten korkeakoulut pystyvät ratkaisemaan meneillään olevan tarjonnan haasteen ja kyvyn toimia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, on myös osaamisen kehittämisen laatuksymys.

Koulutuksen yksi keskeisistä tavoitteista on vahvistaa henkilön työllisyyttä hyvällä osaamisella sekä turvata koulutuksen ja työn välinen jatkuvuus. Korkeakoulut ja oppilaitokset tukevat myös maahan muuttaneita osaamisen tunnistamisessa ja ammatillisessa kehittämisessä. Opinto- ja uraohjauksen tehtävänä on selkeyttää ja konkretisoida mahdollisuuksia edetä koulutukseen ja työelämään.

Ratkaisumme:

- ▶ **Osaamistason nostamiseen on panostettava lisäämällä korkeakoulutuksen aloituspaikkoja ja koulutustarjontaa huolehtien riittävästä rahoituksesta.**
 - Aikuiskoulutuksen vahvistaminen edellyttää toimivaa rahoitusjärjestelmää ja yhteistyötä eri toimijoiden välillä.
 - Rahoitusjärjestelmän kokonaisuutta on kehitettävä vastaamaan nykyisiin ja tuleviin osaamisen kehittämisen koulutuksellisiin haasteisiin.
- ▶ **Opiskelutarjonnan joustavuutta lisäämällä ihmiset voivat rakentaa tarpeitaan vastaavia oppimis- ja urapolkuja.**
 - Laajennetaan korkeakoulujen ja toisen asteen mahdollisuuksia tarjota lyhyitä tai laajempia osaamiskokonaisuuksia yksilöt ja työpaikat huomioiden.
 - Suomeen tulevien kv-opiskelijoiden ja työperäisten maahanmuuttajien S2-kielitaidon kehittymiseen on panostettava voimallisemmin opinnoissa, harjoittelujaksolla ja työpaikoilla.
- ▶ **Korkeakoulujen ja oppilaitosten pitää olla päävastuullisia koulutuksen tarjoajia, kun kyse on julkisella rahoituksella tehtävästä koulutuksesta.**
- ▶ **Mahdollisuus opinto- ja uraohjaukseen on oltava jokaisen kansalaisen oikeutta.**
 - Ohjauksella on vahvistettava sujuvia siirtymiä opinnoissa, työelämässä ja elämän muissa taitekohdissa.
 - Korkeakoulujen roolia opinto- ja uraohjauksessa ja henkilöstön ohjausosaamista on vahvistettava järjestelmällisesti osana elinikäisen oppimisen toimia.
 - Osaajien liikkuvuuden joustavoittamiseksi on kehitettävä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käytänteitä.

Digitaalisen oppimis-, työ- ja palveluympäristön hallittu kehittäminen

KORKEAKOULUTUSTA UUDISTETAAN seuraavien kymmenen vuoden aikana digitalisaation avulla kohti joustavan oppimisen Suomea. Oppiminen saa uusia muotoja, joita emme vielä osaa kuvitella. Tavoitteena on, että uudet koulutuksen järjestämisen ja opiskelun tavat tuovat korkeakoulutuksen lähemmäs jokaista suomalaista ja edistävät kansainvälisten opiskelijoiden tuloa Suomeen.

Henkilöstön osaaminen ja oikein ajoitettu osaamisen kehittäminen ovat keskiössä digitaalisen toimintaympäristön kehittämisessä. Opetushenkilöstön pedagogista autonomiaa on kunnioitettava ja asiantuntemukseen luotettava.

Ratkaisumme:

- ▶ Digitaalisen oppimis-, työ- ja palveluympäristön rakentaminen edellyttää riittäviä taloudellisia ja henkilöstöresursseja.
- ▶ Korkeakoulujen oppimisympäristöjä on kehitettävä moninaisina oppimisen paikkoina.
 - Oppimisympäristöjen kehittäminen edellyttää erilaisten oppijoiden tarpeiden tunnistamista sekä korkeakoulu yhteisön mukaan ottamista kehittämistyössä.
- ▶ Digipedagogiikan kehittämiseen osana korkeakoulupedagogiikan kehittämisessä on panostettava ja kehittämisen on pohjauduttava tutkittuun tietoon.

Pääteema 4

Hyvinvoivat yhteisöt ovat korkeakoulujen voimavara ja vetovoima

YLIOPISTOJEN JA AMMATTIKORKEAKOULUJEN on oltava houkuttelevia työ- ja opiskelupaikkoja sekä kotimaisille että kansainvälisille osaajille ja opiskelijoille. Hyvät työnteon edellytykset mahdollistavat laadukkaan toiminnan ja yhteiskunnan korkeakouluille asettamien tavoitteiden täyttymisen.

Pandemia vauhditti korkeakoulutuksen muutosta. Sitä ei kuitenkaan ole vielä riittävällä tavalla osattu huomioida työn suunnittelussa ja mitoituksessa. Huolimatta siitä, että korkeakouluopetuksessa on jo digitalisaation ja sen synnyttämien muutospaineiden myötä hyödynnetty erilaisia digitaalisia välineitä ja ohjelmia lähiopetuksessa ja muussa työskentelyssä, koettiin korkeakouluissa poikkeusaikana suuri digiloikka. Digiloikan onnistumiseen vaikuttivat merkittävästi korkeakouluopettajien yksilölliset valmiudet ja korkeakoulun jo aiemmin tarjoama tuki verkkotyöskentelyyn (Digiä ja keitaita, 2021). Työn rakenne muuttui. Sekä opetuksen suunnitteluun käytetty aika että opiskelijoiden ohjaustarpeet lisääntyivät. Opetuksen rinnalle nousi henkilökohtaisen ohjauksen tarve.

Digiä ja keitaita -tutkimuksen mukaan korkeakoulujen poikkeusoloja luonnehti heikko tuki työhyvinvointiin. Työhyvinvointiasioista on pääsääntöisesti keskusteltu työyhteisöissä, mutta yksilöllisemmän tuen muodot näyttäneet heikompina.*

Poikkeusaika toi vahvasti esille korkeakoulujen pedagogisen osaamisen välttämättömyyden sekä konkreettisessa opetus- ja ohjaustyön suunnittelussa että toteutuksessa ja työssä jaksamisen kannalta. Ymmärrys pedagogisesta hyvinvoinnista on ratkaisevan tärkeää korkeakouluille.

Pedagogisella hyvinvoinnilla tulee olla korkeakoulun strategiassa keskeinen asema. Sen tulee näkyä pedagogisena johtamisena, opiskelijalähtöisenä otteena opetus- ja ohjauskulttuurissa, rakenteellisissa opintoja edistävissä ratkaisuissa, tilakysymyksissä, opettajayhteisön asenteissa ja osaamisessa, tutkimus- ja kehittämistoiminnan ytimessä sekä työelämäläheisessä työskentelyssä.

Työhyvinvoinnista ja tehtävänkuvista on oltava ajantasaista, säännöllisesti kerättävää ja vertailukelpoista tietoa. Näiden pohjalta korkeakoulujen on edistettävä työhyvinvointia ja työssä jaksamista. Hyvinvoinnin tavoitteet täytyy tehdä näkyviksi.

Ratkaisumme:

► Korkeakoulujen toimintakulttuurissa on lisättävä henkilöstön vaikutusmahdollisuuksia.

- Korkeakouluyhteisön näkemysten huomiointiin pitää löytää sellaiset muodolliset menettelyt niin valtakunnan kuin korkeakoulunkin tasolla, joilla henkilöstön aito kuuleminen ja vaikuttaminen on mahdollista.
- Säätiöyliopistojen hallintoelimissä on huolehdittava yhteisön edustuksesta.
- Yliopistokollegioiden ja konsistorien asemaa yliopistojen päätöksenteon rakenteissa on vahvistettava.

► Korkeakouluille on kehitettävä yhtenäinen henkilöstötilinpäätösformaatti, jonka avulla saadaan kattava ja vertailukelpoinen tieto henkilöstön hyvinvointi- ja osaamistilanteesta.

- Korkeakoulujen tunnusluvut on oltava eri toimijoiden käytössä kootusti ja avoimesti.

► Korkeakoulujen henkilöstön osaamisen kehittämisen on mahdollistettava työajalla.

- Korkeakoulu voi tukea henkilöstön omaehtoista osaamisen kehittämistä myös esimerkiksi henkilöstörahaston, apurahajärjestelmän tai muun vastaavan rahoituksen kautta.

► Korkeakoulujen opetus- ja TKI-henkilöstöltä edellytetään pedagogista kelpoisuutta.

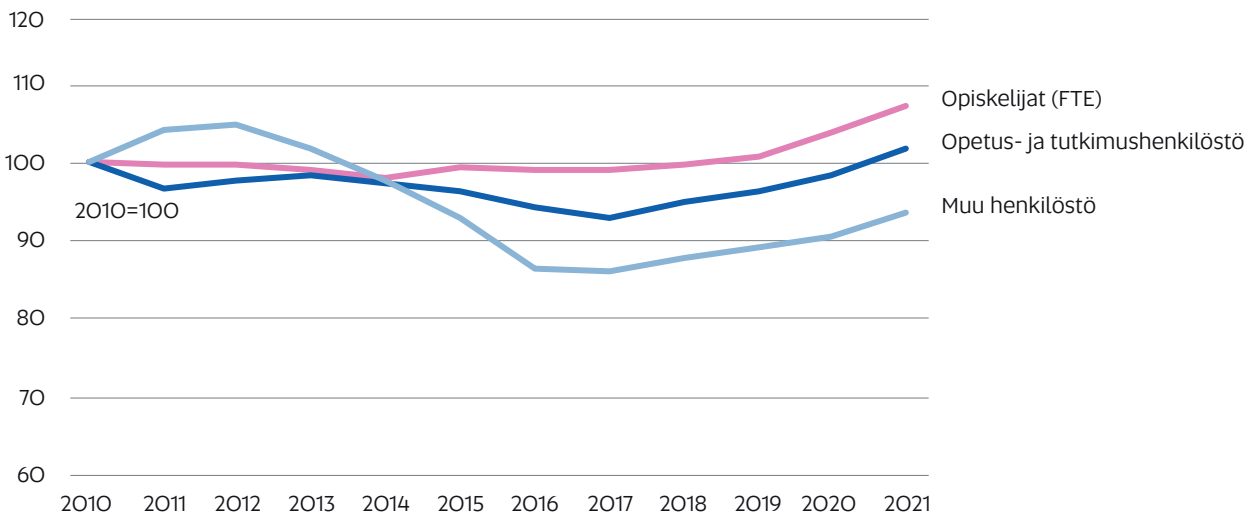
- Henkilöstölle tulee järjestää mahdollisuus hankkia ja tarvittaessa täydentää pedagogista kelpoisuutta työajalla.

* Tieto on peräisin <https://julkaisut.haaga-helia.fi/digia-ja-keitaita-korkeakouluopettajat-pandemian-paineessa/>

- ▶ **Henkilöstön pitää pystyä meritoitumaan myös opetustehtävillä ylimpiin tehtäviin saakka.**
- ▶ **Korkeakouluissa täytyy olla toistaiseksi voimassa olevia työsuhteita määräaikaisuuksien sijaan.**
 - Uramallien on pohjaututtava toistaiseksi voimassa oleviin työsuhteisiin.
 - Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa on luotava mahdollisuus uralla etenemiseen sekä opetus- että tutkimustehtävissä työskenteleville.
- ▶ **Opetuspainotteisissa tehtävissä olevien mahdollisuuksia tutkimus- ja kehittämistyöhön on vahvistettava.**
 - Kaikkiin yliopistoihin tarvitaan tutkimuskausi-järjestelmä.
 - Ammattikorkeakouluissa opetushenkilöstön mahdollisuuksia työskennellä TKI-tehtävissä on vahvistettava lisäämällä ammattikorkeakoulujen opetushenkilöstöä. Työajan suunnittelua on kehitettävä vastaamaan ammattikorkeakoulujen tehtäviä.
- ▶ **Ammattikorkeakouluissa opetushenkilöstölle on luotava mahdollisuudet asiantuntijuuden horisontaaliselle kehitykselle: opettajat toimivat ammattikorkeakoulun eri tehtäväalueilla.**
- ▶ **Työajan suunnittelussa on huomioitava työn muutokset ja varattava riittävästi työaikaa eri tehtäville. Opetushenkilöstöllä on oltava mahdollisuuksia osallistua oman työnsä suunnitteluun entistä laajemmin.**
 - Työaikasuunnitelmaan on varattava myös kohdentamatonta työaikaa riittävästi.
- ▶ **Korkeakoulu yhteisön hyvinvointia ja työrauhaa edistetään välttämällä jatkuvia kansallisia ja korkeakoulukohtaisia rakenteellisia uudistuksia.**
 - Uudistusten on pohjaututtava perusteelliseen vaikuttavuusarviointiin.
- ▶ **Henkilöstön liikkuvuutta kansallisesti ja kansainvälisesti on sujuvoitettava, kuten myös liikkuvuutta korkeakoulujen ja muun työelämän välillä. Samanaikaisesti on huolehdittava yksilön työsuhdeturvasta.**
- ▶ **Tieteen avoimuuteen liittyvät vaatimukset ja periaatteet eivät saa polkea tutkimus- ja opetushenkilöstön oikeuksia eivätkä hankaloittaa tai lisätä tutkijan tai opettajan työtä.**
 - Tekijänoikeuksista pitää aina sopia. Korkeakouluissa työnantajalle ei siirry mitään tekijänoikeuksia pelkän palvelussuhteen perusteella.

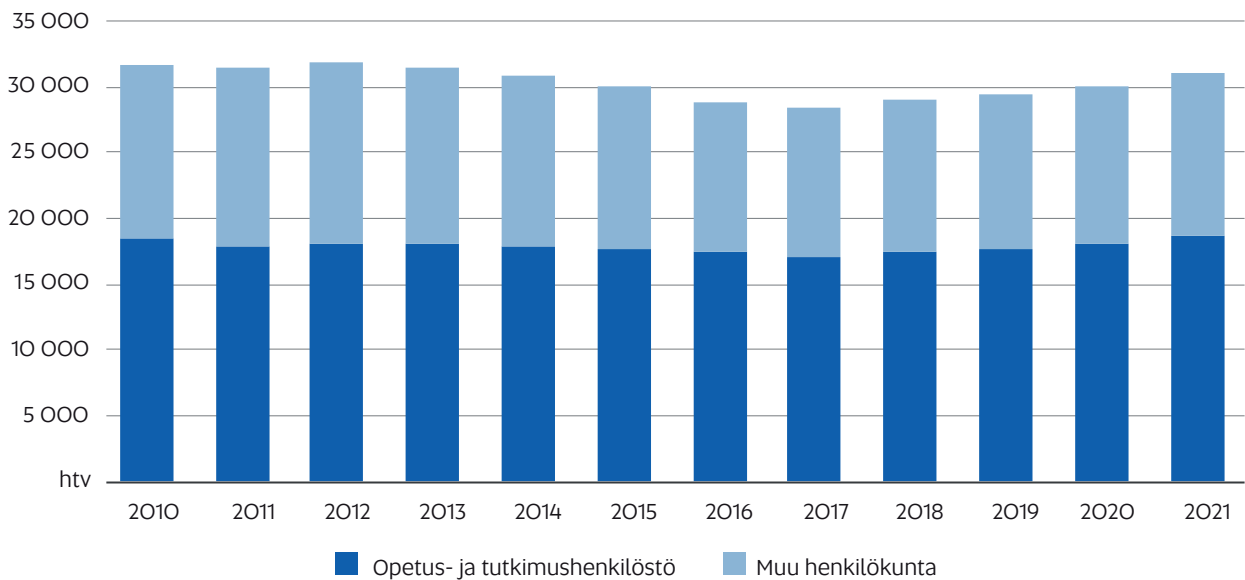

Yliopistojen henkilöstön ja opiskelijamäärien kehitys

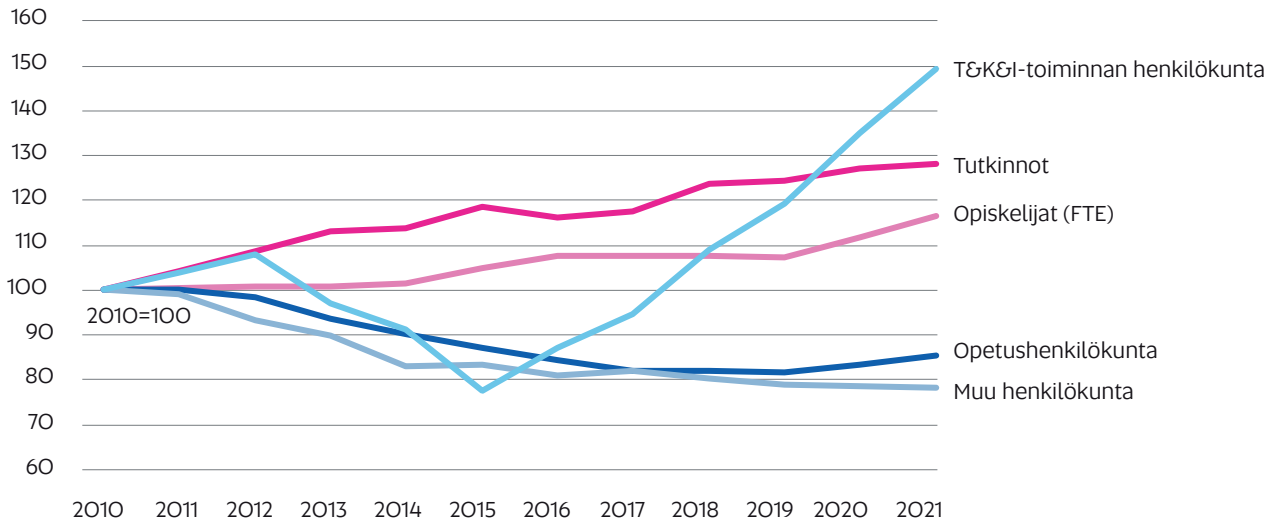
Lähde: Vipunen

Yliopistojen henkilöstö htv

Lähde Vipunen

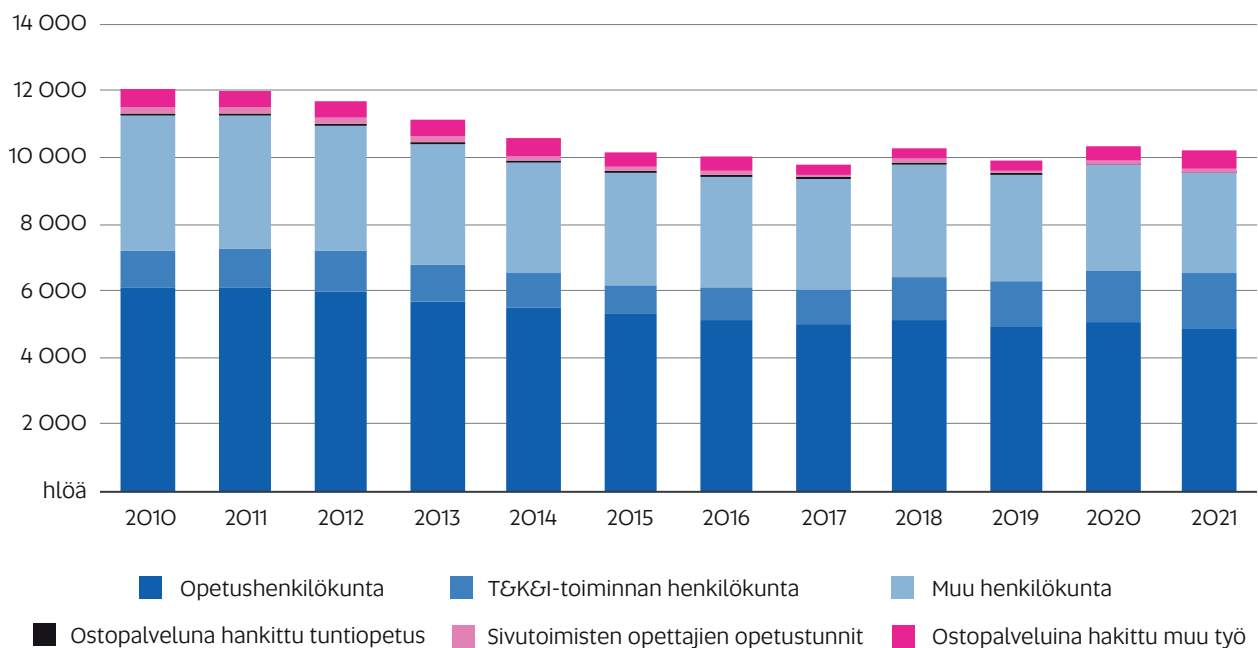
Ammattikorkeakoulujen henkilöstön ja opiskelijamäärien kehitys

Lähde: Vipunen

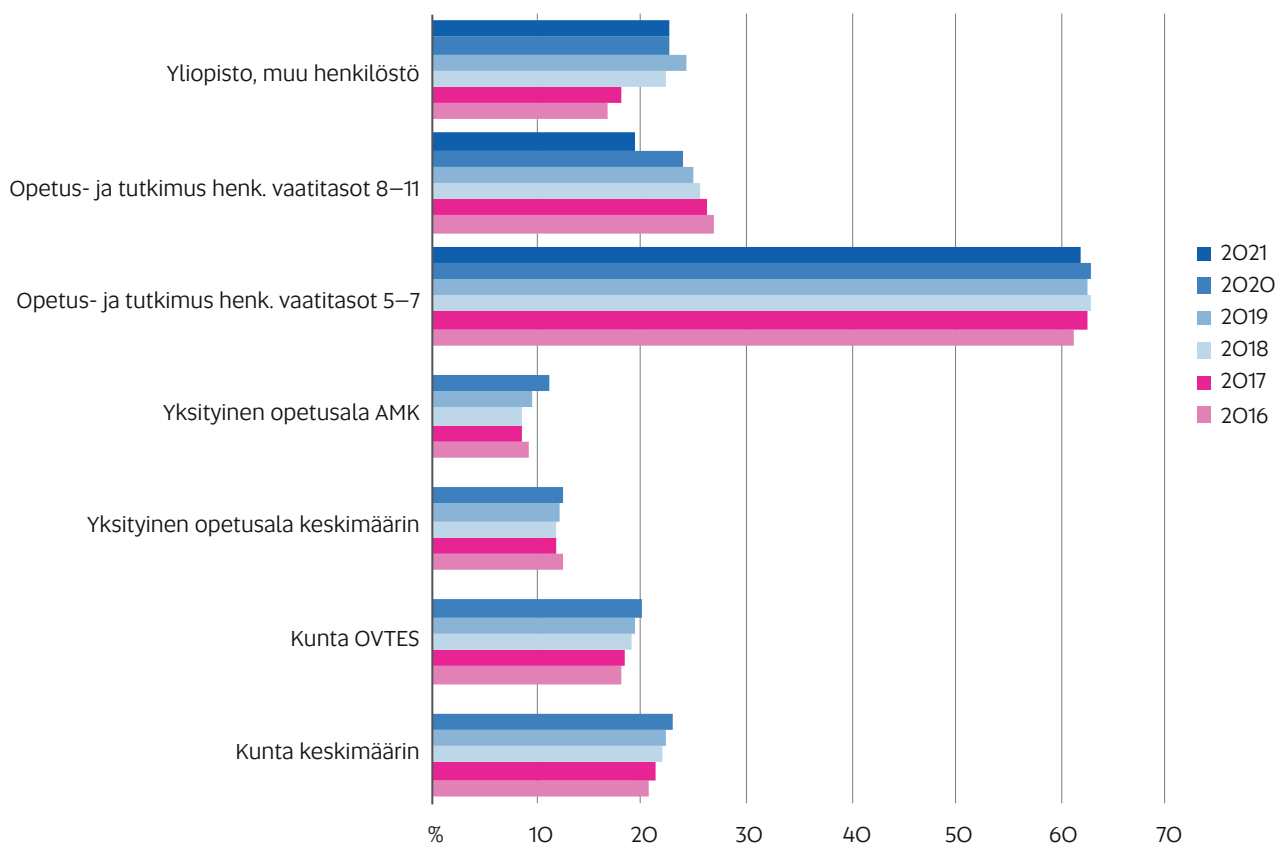
TKI-henkilöstön määrä on kasvanut suhteellisesti hyvin voimakkaasti suhteessa opetushenkilöstön määrään. TKI-henkilöstö on kaksinkertaistunut vuosien 2015–2021 aikana.

Ammattikorkeakoulujen henkilöstö 2010–2021

Lähde: Vipunen

Määräaikaiset opetusalla %

Opetusalla määräaikaisissa työ- tai virkasuhteissa työskentelevien määrä eri työnantajilla vuosina 2016–2021.

Yliopistoissa määräaikaiset työsuhteet ovat vallitsevassa asemassa opetus- ja tutkimushenkilöstön keskuudessa. Sivistystyönantajien tilastojulkaisun (2021) mukaan määräaikaisissa työsuhteissa oli 70 % opetus- ja tutkimushenkilöstöstä.

Graafissa opetus- ja tutkimushenkilöstö on eritelty palkkausjärjestelmän sijoittumisen mukaan. Vaativuustasoilla 1–4 työskentelevät väitöskirjatyöntekijät. Vaativuustasoilla 5–7 yliopistonopettajat, tutkijatohtorit, yliopistonlehtorit, tutkijat. Vaativuustasoilla 8–11 työskentelevät professorit ja tutkimusjohtajat.

Lähteet: Sivistän tilastojulkaisu (2016–2021) Tilastokeskus/Kuntatyönantajat

Lopuksi

Korkeakouluille on luotava tutkimus- ja innovaatiomyönteinen toimintaympäristö, jossa eri alojen asiantuntijat voivat hyvillä toimintaedellytyksillä luoda ja jalostaa uutta tietoa.

OAJ:n tiede- ja innovaatiopoliittiset linjaukset ovat laaja kokonaisuus teemoja tutkimuksen sekä kehittämis- ja

innovaatiotoiminnan edellytysten vahvistamiseksi sekä ammattikorkeakouluissa että yliopistoissa. Näitä tavoitteita haluamme edistää yhdessä eri tahojen – niin poliittisten päättäjien kuin korkeakoulu- ja tiedepoliittisten toimijoidenkin – kanssa.

Laaja-alainen TKI-toiminta on kansallisen talouden kehittymisen ja kilpailukyvyn kannalta merkityksellistä. Koulutus, tiede, tutkimus- ja innovaatiotoiminta on nostettava etusijalle kaikessa toiminnassa, kun kehitetään ja uudistetaan suomalaista yhteiskuntaa ja sen toimintaedellytyksiä. Osaamisen, työelämän ja yhteiskunnan kehittämistä koskevien päätösten on perustuttava hallinnonalojen väliset rajat ylittävään politiikkaan.

OAJ:n tiede- ja innovaatiopoliittiset linjaukset ovat laaja kokonaisuus teemoja tutkimuksen ja kehittämis- ja innovaatiotoiminnan edellytysten vahvistamiseksi sekä ammattikorkeakouluissa että yliopistoissa. Näitä tavoitteita haluamme edistää yhdessä eri tahojen – niin poliittisten päättäjien kuin korkeakoulu- ja tiedepoliittisten toimijoidenkin – kanssa.

KYSY LISÄÄ

Hanna Tanskanen, erityisasiantuntija
hanna.tanskanen@oaj.fi, O2O 748 9621

Hannele Louhelainen, erityisasiantuntija
hannele.louhelainen@oaj.fi, O2O 748 9623

LUE NETISTÄ

www.oaj.fi

SEURAA SOMESSA

Facebook/Twitter/Instagram

@oajry

OPETUSALAN AMMATTIJÄRJESTÖ OAJ